

Taidenäyttelyiden Suomen valtion- takuujärjestelmä, näyttelyn jär- jestäjään kohdistuvien osaamis- vaatimusten tunnistaminen

Juha-Pekka Leppänen

2019 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Taidenäyttelyiden Suomen valtioneuvoston
järjestelmä, näyttelyn järjestäjään kohdistu-
vien osaamisvaatimusten tunnistaminen
Taidenäyttelyiden Suomen
valtioneuvoston järjestelmä, näyttelyn
järjestäjään kohdistuvien
osaamisvaatimusten tunnistaminen**

Juha-Pekka Leppänen
Turvallisuusalan tradenomi
Opinnäytetyö
marraskuu, 2019

Juha-Pekka Leppänen

Taidenäyttelyiden Suomen valtioneuvostojärjestelmä, näyttelyn järjestäjään kohdistuvien osaamisvaatimusten tunnistaminen

Vuosi 2019 2019

Sivumäärä 30

Suomen taidenäyttelyiden valtioneuvostojärjestelmän on tarkoitus edistää kotimaista ja kansainvälistä näyttelytoimintaa. Järjestelmä on Opetus- ja kulttuuriministeriön alaista toimintaan ja se antaa mahdollisuuden näyttelyn järjestäjälle järjestää huolellisuusveloitteen perusteella näyttely, joka muuten voisi olla ylivoimainen vakuutuksiin liittyviltä kustannuksiltaan. Valtioneuvostolautankunta on asiantuntijaelin, joka antaa lausunnot hakemuksista Opetus- ja kulttuuriministeriöön. Se myös asettaa ehtoja ja rajoituksia valtioneuvostoon myöntämiselle. Taidenäyttelyiden valtioneuvostoon lähtökohtana on, että yksityiskohtaisilla turvallisuuteen liittyvillä määräyksillä sekä hyvillä sopimuskäytännöillä on mahdollista torjua ennakkoon olemassa olevia riskejä ja vahingonsattumiseen liittyviä todennäköisyyksiä.

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö ja se tehtiin Suomen valtion taidenäyttelyiden valtioneuvostojärjestelmän asettamien vaatimusten tunnistamiseksi ja osaamistavoitteiden määrittämiseksi. Tavoitteena oli tutkia valtioneuvostojärjestelmään liittyvien asiakirjojen ja asetusten sisältöä. Tutkimusmenetelmänä käytettiin kirjallisuuskatsausta ja prosessi piti sisällään laaja-alaisesti asiakirjojen tutkimista.

Tuloksena näistä tutkimuksista saatiin taulukko, joka esittelee osaamisvaatimukset ja tavat, joilla voidaan kyseinen osaaminen hankkia. Taulukko tulee organisaatio X:n käyttöön turvallisuussuunnittelua varten.

Asiasanat: taidenäyttelyiden valtioneuvosto, riskienhallinta, turvallisuussuunnittelu

Juha-Pekka Leppänen

Requirements the Act of State Indemnity Imposes for Art

Year 2019	2019	Pages	30
-----------	------	-------	----

The purpose of the Act Finland's state indemnity is to develop national and international exhibitions and cultural exchanges. The decision concerning the granting of state indemnity shall be made by the Ministry of Education on the application of the exhibition organizer. The Ministry may be assisted by the State Indemnity Board, the composition and tasks of which are enacted by Decree. The decision concerning the granting of state indemnity is made by the Ministry of Education on the application of the exhibition organizer.

The Ministry of Education may in its decision restrict the state indemnity to cover only a part of the exhibition, only some of the duration of the exhibition, only some of the exhibition premises or only some of the transportation costs as well as impose on the organizer of the exhibition any conditions the Ministry considers necessary. The act of state indemnity is to achieve a detailed agreement on safety and to prevent risks and evaluate the probability of accidents.

This thesis was carried out to recognize the requirements that the act of state indemnity sets for the applicant. An objective of the thesis was to present feasible ways to organize security training. The used research method was literature review. As a result of this thesis, a learning chart was made to support the commissioner organization's safety planning in the future.

Keywords: state indemnity for art exhibitions, risk management, security

Sisällys

1	Johdanto	6
2	Opinnäytetyön aihe	7
3	Tutkimuskysymys	7
4	Toiminnallinen opinnäytetyö	8
5	Tiedonkeruumenetelmät	9
6	Taidenäyttelyiden valtioneuvostojärjestelmä	9
6.1	Näyttelytilat ja paloturvallisuus.....	11
6.2	Kuljetusturvallisuus.....	12
6.3	Konservaattorin merkitys vahingon riskin vähentämisessä	12
6.4	Taide-esineiden varastointi	13
7	Taidenäyttelyn valvonta	14
7.1	Väliaikaisen vartijan koulutus	14
7.2	Järjestyksenvalvojan peruskurssi	15
7.3	Museomestari	15
7.4	Vahtimestarin koulutus	15
7.5	Näyttelyä valvomaan asetetun henkilön toimivaltuudet.....	16
8	Vahingontorjunta	16
9	Näyttelyihin kohdistuvat uhat.....	17
10	Osaamiskortti	19
11	Opinnäytetyön prosessi.....	21
12	Johtopäätökset	22
13	Oman työn arviointi.....	23

1 Johdanto

Taidenäyttelyiden järjestäminen on aikaa vievää kaikkine suunnitteluineen ja niihin liitty usein myös korkeita kustannuksia kuten taide-esineisiin liittyviä vakuutusvelvoitteita. Näyttelyjärjestäjän vakuutusten omavastuu voi kohota jopa 200 000 euroon, jolloin näyttelyn tai taide-esineen vakuutusarvo voi olla jopa yli 500 miljoonaa euroa. Merkittävien taiteilijoiden työt ovat rahalliselta arvoltaan kalliita ja niiden saaminen näyttelyyn vaatii pitkäjänteistä suunnittelutyötä niin taide-esineiden vakuutusten kanssa kuin näyttelyyn liittyvien turvallisuussuunnitteluiden parissa. Taidenäyttelyiden järjestäminen on pitkälle vietyä riskienhallintaa, jolla pyritään mahdollisimman hyvin suojaamaan arvokasta taidetta. Suomen valtio tukee näyttelyiden järjestämistä, jotka ovat historiallisia tai korkeatasoista kulttuurinvaihtoa ja täten merkittäviä kansallisesti tai kansainvälisesti.

Taidenäyttelyiden valtioneuvostojärjestelmä on luotu edistämään näyttelytoimintaa sekä kulttuurinvaihtoa niin että näyttelyjärjestäjät voidaan vapauttaa vakuuttamisen kustannuksista, tietyin edellytyksin. Taidenäyttelyiden valtioneuvostojärjestelmä on Opetus- ja kulttuuriministeriön alaista toimintaa ja se vastaa kulttuuripolitiikasta ja sen tavoitteena on osaltaan edistää museoiden toimintaa, osaamisen kehittymistä ja kulttuuriperinnön säilyttämistä. Valtioneuvostoa on myönnetty 2000-luvulla 154 kertaa ja keskimääräisen valtioneuvoston määrä on ollut 10 miljoonaa euroa.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on perehtyä Suomen valtion, Opetus- ja kulttuuriministeriön, taidenäyttelyiden valtioneuvostoon (säädos, laki ja hakijan opas) ja tunnistaa sen asettamia osaamis- ja pätevyysvaatimuksia, valtioneuvostoa haettaessa näyttelylle. Osana tätä tutkimusta sivutaan taidenäyttelyiden turvallisuusuhkia ja pohditaan niiden todennäköisyyttä. Tässä tutkimuksessa otetaan myös kantaa siihen miten tunnistetut koulutusvaatimukset voisi jakaa organisaation sisällä.

Lähteenä tätä tutkimusta tehdessä on käytetty lakia taidenäyttelyiden valtioneuvostosta ja tähän lakiin liittyviä asetuksia sekä tutkimusjulkaisuja museoturvallisuudesta. Sekundääri lähteenä on käytetty taidenäyttelyiden valtioneuvostojärjestelmän hakuopasta ja järjestelmää koskevia muita laissa määrättyjä asetuksia sekä tutkimuksellisuutta koskevaa kirjallisuutta. Toissijaisina lähteinä on myös käytetty aikakauslehtien julkaisuja.

Tämä aihe liittyy omaan ammattialaan siten että yhtenä keskeisimmistä seikoista, joita on otettava huomioon haettaessa taidenäyttelyiden valtioneuvostoa, on tilojen rakenteellinen suojaus sekä palo- ja rikosturvallisuus. Nämä edellä mainitut turvallisuuden osa-alueet ovat tärkeässä asemassa tehtäessä riskianalyysijä sekä turvallisuussuunnittelua ja ovat olleet myös iso osa turvallisuusalan tradenomi opiskelujani. Taidenäyttelyiden valtioneuvostoa asettaa lain perusteella näyttelytiloille vaatimuksia, jotka on täytettävä haettaessa takuuta.

2 Opinnäytetyön aihe

Tämän opinnäytetyön aihe tuli toimeksiantajan tarpeesta tukea organisaation turvallisuus-suunnittelua taidenäyttelyiden valtioneuvoston osalta. Taidenäyttelyiden Suomen valtioneuvoston lähtökohdaksi on, että riskienhallinnan keinoin pyritään välttämään näyttelyssä käytettävien merkittävien taide-esineiden vaurioituminen tai tuhoutuminen. Jos näin kuitenkin on tapahtunut, taidenäyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmän tarkoitus on turvata näyttelyiden järjestäminen sillä periaatteella, että korvauskustannukset menevät valtion rahoista. Taide-esineiden vahinkojen korvaaminen voi muodostua ylivoimaiseksi näyttelyjärjestäjälle, vaikka näyttelyjärjestäjällä on oltava oma vakuutus vahinkojen varalle. Lähtökohteisesti tästä vakuutuksesta näyttelyjärjestäjä korvaa vähäisemmät sekä yksittäiset vahingoittumistapaukset.

Valtioneuvosto korvaa suurvahingot ja taidenäyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmän tarkoituksena on omalta osalta edistää kansainvälisten tai kansallisesti merkittävien näyttelyiden järjestämistä Suomessa tai ulkomailla. Järjestelmä on sovellettavissa myös historiallisiin ja muihin kulttuurinäyttelyihin. Näyttelyjärjestämisellä voi olla merkittäviä taloudellisia kustannuksia kuten esimerkiksi näyttelyesineisiin liittyviä vakuutuskuluja. Valtioneuvoston tarkoitus on vapauttaa näyttelyjärjestäjä näistä kuluista, tietyin edellytyksin. Valtioneuvosto on harkinnanvarainen, tapauskohtainen ja sen saaja voi olla ainoastaan kotimainen julkisyhteisö tai säätiö. Päätökset perustuvat tarkoituksenmukaisuusharkintaan (Taidenäyttelyiden valtioneuvoston opas 2017).

3 Tutkimuskysymys

Sen sijaan että käytettäisiin ulkoistettuja palveluja kuten vartioimisliikkeen palkattuja vartioijia näyttelyjen valvojiksi, taidenäyttelyihin erikoistuneita kuljetusliikkeitä sekä kansainvälisesti kunnostautuneita konservattori palveluita ja takuujärjestelmässä ilmoitettujen järjestelmien kuten rikosturvallisuuden liittyvien palvelujen ulkoistamista, on tarkoitus etsiä ne keinot, joilla vastaavan koulutuksen voi hankkia ilman ulkoistamista ja näin täyttää ne vaatimukset jotka taidenäyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmässä esitetään.

Erityisesti tässä tutkimuksessa pohdittiin taidenäyttelyjen turvallisuuden valvontaan liittyvien ammattiryhmien koulutusvaatimuksia ja koulutussisältöä. Virastomestarin ammattiala rajattiin tästä tutkimuksesta pois koska se keskittyy niihin asiakaspalvelutehtäviin kuten postinjakeluun, kokouspalveluihin ja asiakkaiden opastustehtäviin, julkisissa laitoksissa ja vartijan peruskoulutus rajattiin pois tästä tutkimuksesta siksi koska vartijan peruskoulutuksen hyväksyntä

suorittaneen henkilön tulee olla turvallisuusalan elinkeinoharjoittajan palveluksessa voidakseen toimia vartijana. Taidenäyttelyn järjestäjällä tulisi täten olla turvallisuusalan elinkeinoharjoittajan lupa käyttäessään niin sanottua omavartijaa. Koulutussisällöissä on laajoja poikkeavuuksia. Lisäksi tutkimus keskittyi selvittämään konservaattorin merkitystä näyttelyn ja näyttelyesineiden kokonaisturvallisuudelle. Tämä tutkimus tarkastelee myös sitä, että minkälaisin valtuuksin olevaa henkilöä voidaan käyttää taidenäyttelyn valvonnassa, näyttelyn ollessa avoinna.

Taidenäyttelyiden valtioneuvostojärjestelmässä on sellaisia yksityiskohtia, joita ei ole voitu ottaa huomioon tässä tutkimuksessa. Nämä kohdat liittyvät näyttelyjärjestäjän turvajärjestelyihin sekä Valtionneuvoston tekemiin päätöksiin, joissa ainoastaan hakemus ja myönnetyn valtioneuvoston summa on julkinen. Liitteet ja muistiot päätöksiin, jotka koskevat taide-esineiden kuljettamista, näyttelyihin liittyvää turvallisuutta yleensä ja teosten omistussuhteita ovat salassa pidettäviä eikä näitä näin ollen ole voitu hyödyntää taidenäyttelyiden valtioneuvostojärjestelmän yksityiskohtia tutkittaessa. (Taidenäyttelyiden valtioneuvosto, hakijan opas, 2019).

4 Toiminnallinen opinnäytetyö

Tietojen kerääminen, tilastolliset esitykset sekä tutkimusmenetelmien käyttö ovat tutkimustyötä. Tämän tieteenalan peruskulmakiviä ovat tutkimusmenetelmien ja niihin liittyvien sääntöjen hallinta. Tutkijan ymmärrys tieteenalan sääntöjen ja vaatimuksien noudattamisesta on tärkeää koska on vaarana, että tieteen toimintasääntöihin perustuvaa tutkimusta sekoitetaan kehittämistoimintaan tutkimuksellisesta lähtökohdasta. Tutkimustyön tavoite on tuottaa uutta tietoa mikä voidaan jatkojalostaa esimerkiksi innovointiin tai kehittämistyöhön. Tutkimustyön tuotos on konkreettinen ja sen käytettävyydellä on oma merkityksensä. (Salonen, 2013).

Opinnäytetöitä voidaan jaotella kahteen ryhmään, tutkimuksellisiin opinnäytetöihin sekä toiminnallisiin opinnäytetöihin. Toiminnallinen opinnäytetyö keskittyy ammatillisen osaamisen kehittämiseen tai jonkun asian opastamiseen kuten esimerkiksi turvallisuusohjeistuksen suunnittelu tietylle kohderyhmälle. Pääasia on, että toiminnallisessa opinnäytetyössä yhdistyvät käytännön työ ja siitä raportointi tutkimusviestinnän keinoin. Prosessin dokumentointi ja arviointi tutkimusviestinnän keinoin on osa opinnäytetyön tekemistä. Tutkimuksellisen tekstin kirjoittamisen tarkoitus on luoda analyysoivaa, viitekehykseen sekä tietoperustaan nojaavaa tekstiä. (Vilka ja Airaksinen 2003,9).

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa selkeä osaamiskortti, jota käyttää turvallisuus suunnittelun tukena. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluu aina raportti joka tässä opinnäytetyössä selvittää sisällön taidenäyttelyiden takuujärjestelmään sekä hakua varten tarvittavan koulutuksen sisällön sekä produktio, joka on osaamiskortti.

5 Tiedonkeruumenetelmät

Kirjallisuuskatsauksessa tiedonlähteenä ovat olleet julkisesti saatavilla olevat kohteet kuten lainsäädäntö, viranomaisten julkaisemat lähteet sekä oppilaitosten ammattikirjallisuus. Kirjallisuuskatsauksen avulla rakennettiin teoreettinen viitekehys. Tässä opinnäytetyössä kirjallisuuskatsausta voi luonnehtia kuvailevaksi kirjallisuuskatsaukseksi koska tämä on yleiskatsaus tutkittavana olleisiin tietolähteisiin ilman tiettyjä rajoituksia tai tarkkoja sääntöjä. Kirjallisuuskatsaus tarjosi mahdollisuuden käsitellä tärkeitä kysymyksiä ja tuotti uutta tietoa (Salmi, 2011). Primäärilähteenä tätä tutkimusta tehdessä on käytetty lakia taidenäyttelyiden valtioneuvoston ja sekundaari lähteenä on käytetty taidenäyttelyiden valtioneuvoston hakuopasta ja järjestelmää koskevia muita laissa määrättyjä asetuksia sekä muita muototurvallisuuteen liittyviä lähteitä.

6 Taidenäyttelyiden valtioneuvoston järjestelmä

Näyttelyiden valtioneuvoston järjestelmä luotiin Suomeen vuonna 1986. Kansallisesti tai kansainvälisesti merkittävä kotimainen taidenäyttely voi saada Suomen valtion tukea näyttelyesineille mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamisen varalta valtion takuujärjestelmän avulla, Suomessa tai ulkomailla. Yleisenä edellytyksenä takuun saamiselle on, että näyttely on kotimaisen julkisyhteisön tai muun yleishyödyllisen yhteisön tai säätiön järjestämä ja näyttely ei saa olla kaupallinen. Ei-kaupallinen tarkoittaa tässä yhteydessä sitä, että verrattuna gallerianäyttelyyn, valtioneuvoston alaisessa näyttelyssä teokset eivät saa olla myytävänä. Valtion takuujärjestelmä on pitkälle vietyä riskienhallintaa ja sen tärkeimpänä lähtökohdana on vahinkojen torjunta yksityiskohtaisilla turvallisuusmääräyksillä ja sopimuskäytännöillä. (Taidenäyttelyiden valtioneuvoston takuu, hakijan opas 2017). Järjestelmä on lakiin perustuva ja lakia täydentää asetus (Asetus taidenäyttelyiden valtioneuvoston takuusta 6.6. 1986/445).

Opetus- ja kulttuuriministeriötä avustaa taidenäyttelyiden valtioneuvoston takuuta varten perustettu lautakunta, jossa on mukana oman alansa asiantuntijoita kuten vahinkotarkastaja vakuutus- alalta sekä pelastuslaitoksen asiantuntija, joka on perehtynyt paloturvallisuuden kysymyksiin. Rikosturvallisuuden asiantuntijana toimii Helsingin poliisilaitoksen rikoskomisario. (Näyttelyiden valtioneuvoston lautakunta, 2016-2019).

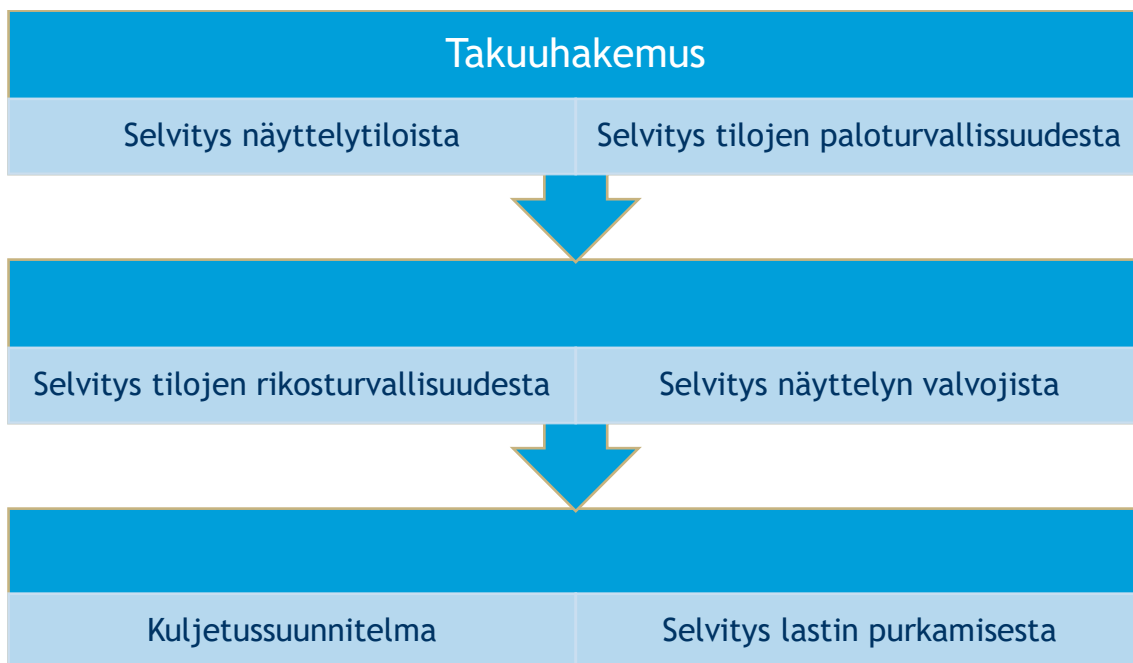
Valtioneuvoston takuu taidenäyttelylle voidaan myöntää joko koko näyttelylle tai osalle näyttelyä. Usein myönnettyssä päätöksessä takuulle voidaan hakijalle asettaa ehtoja, turvallisuusjärjestelyihin liittyvien määräysten noudattamisesta ja sanktioita noudattamatta jättämisestä. Pääsääntöisesti sanktio on yleensä se että, ehtojen noudattamatta jättämisestä seurannutta vahinkoa ei korvata valtioneuvoston takuusta. Ensimmäisessä näyttelylle tai taide-esineelle aiheutunut vahinko korvataan näyttelyn järjestäjän vakuutusyhtiöltä ottamasta vakuutuksesta, jos tällä on sellainen. Valtioneuvoston takuusta korvataan sellaiset vahingot, joita ei saada korvattua vakuutusyhtiön vakuutuksesta. (Taidenäyttelyiden valtioneuvoston takuu, hakijan opas 2017).

Suomen museoliiton Esa Hassisen laatimassa julkaisussaan suomalaisvenäläisestä näyttelyvaihdosta näytteilleasettajan oppaassa (Hassinen 2013) kertoo, kuinka valtioneuvoston hakemuksessa tulee olla yksityiskohtaiset kuvaukset näyttely- ja välikäsitteilytiloista, samoin niiden suojauksesta ja turvallisuudesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää valtioneuvostoon vain sellaisille näyttelytiloille, jotka ovat rakenteeltaan sekä käyttötarkoitukseltaan sellaiseen näyttelytoimintaan sopivia.

Näyttelytilan on myös täytettävä yleiset turvallisuusvaatimukset, joita mm. ovat pelastussuunnitelma sekä henkilöstön on oltava perehdytetty turvallisuusorganisaationsa tehtäviin ja turvallisuuskoulutusta tulee olla annettu. Vaikka tässä oppaassa aiheena oli juuri tuo suomalaisvenäläinen näyttelyvaihto yhteistyö, pätevät samat säännöt ja lait muissakin näyttelyissä. Finanssialan keskusliiton ”Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut” ohjeen mukaisesti näyttelytilojen tulee olla sekä ennen näyttelyn avaamista ja sen aikana suojattu tason 4 vaatimalla tavalla, suojaustaso on tällöin erittäin korkea. (Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut ohje, 2017).

Vakuutusnottajan on nimettävä murtohälytysjärjestelmään perehtyneen henkilön, joka on vastuussa järjestelmän huollosta ja ylläpidosta sekä uusien käyttäjien kouluttamisesta (Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut, 2017). Koulutuksen järjestelmän käyttöön saa laitetoimittajalta.

Oheisessa Kuva 1 esitetään pääpiirteittäin ne näyttelyn tiloihin ja yleiseen turvallisuuteen liittyvät vaiheet, jotka hakijan tulee taidenäyttelyiden valtioneuvoston hakemuksessa selvittää. Sähköiset ohjeet ja lomakkeet sekä turvajärjestelmien tarkastuspöytäkirjapohjat löytyvät Opetus- ja kulttuuriministeriön internet sivuilta (Taidenäyttelyiden valtioneuvosto).

Kuvio 1: selvityslomakkeet (Minedu 2019)

6.1 Näyttelytilat ja paloturvallisuus

Pelastuslaki määrittelee tarkasti paloturvallisuuteen liittyviä asioita, joita on otettava huomioon näyttelytilassa ja varastointiin käytettävissä tiloissa. Näyttelytilat ovat kokoontumistiloja, joissa on suoritettava määräajoin palotarkastus pelastuslaitoksen valvontasuunnitelman mukaisesti. (Pelastuslaki 29.4.2011/379 § 9). Pelastuslaki myös määrittää paloilmoittimien ja sammutuslaitteiston toiminnalle ehtoja, joiden mukaan näiden laitteistojen on toimittava niin että niistä ei aiheudu vaaraa ihmisille, ympäristölle eikä omaisuudelle ja laitteiden on toimitettava luotettavasti (Pelastuslaki 29.4.2011/379 § 12). Nämä pelastuslain pykälien sisällöt on kuvattu liitteessä 1.

Valtiontakuuta hakevan on toimitettava paloturvallisuuteen liittyviä asiakirjoja, joita esimerkiksi ovat palotarkastuspöytäkirja ja pelastustoimen laitteiden ja paloturvallisuuden yleiskuvaus. Pelastussuunnitelma on myös laadittava ja henkilökunta on perehdytettävä siihen sekä heille on annettava turvallisuuskoulutusta. (Taidenäyttelyiden valtiontakuu, hakijan opas. 2017).

Alkusammutus ja tulipalotilanteissa nopea toimiminen on ensiarvoisen tärkeää ja koulutuksen antaminen on ainoa keino lisätä ja kasvattaa henkilökunnan valmiutta toimia. Tätä olisi syytä painottaa kaikessa turvallisuuskoulutuksissa mitä henkilökunnalle annetaan.

Alkusammutuskoulutusta voi hankkia Suomen pelastusalan keskusjärjestön kautta (SPEK). Pelastussuunnitelma on hyvä ohjaava dokumentti, johon voidaan kartoittaa tarvittavat toimenpiteet uhkien torjumiseksi sekä kaikenlaisten vaaratilanteiden ennakoinniseksi. Keskeistä onnettomuuden riskien ja niiden hallinnassa on niiden poistaminen ja minimointi. Tämän lisäksi on tunnistettava suunnitteluvaihtoehdot sekä huomioon otettava pelastuslainsäädäntö. (Elinkeinoelämän turvallisuusmalli, Pelastusturvallisuus 2016).

Näyttelyasettajan tulisi olla tehtynä riskianalyysi, jolla voidaan tunnistaa mahdollisen vahinkotapahtuman todennäköisyys sekä onko odotettavissa vahinkoja näyttelyesineille tai kohdistuuko näyttely tilaan vahinkoa aiheuttavia uhkia. Tämä mahdollistaa tarvittavien toimenpiteiden suunnittelun ja toimii karttana niiden toteutukselle ja toimenpiteiden seurannalle. Museorutiineista tulisi tehdä selkeä lista, joka helpottaa päivittäisiä näyttelyesineiden ja tilojen tarkistuksia. Kyseiset listat ovat luottamuksellisia eikä niitä tietoja tule luovuttaa kenellekään ulkopuoliselle. Avainhallintalista niistä henkilöistä, joilla on ovien ja vitriinien avaimet hallussa. (Turvallisuusohjeita museolle, 1994).

6.2 Kuljetusturvallisuus

Taidenäyttely esineiden kuljettaminen on riskialtuinta aikaa. Kuljetukset voidaan järjestää ainoastaan joko niihin perehtyneen kuljetusyrityksen kautta tai sitten museon omalla henkilökunnalla ja kalustolla. Kuljetuskalusto tulee olla kuitenkin taide-esineiden kuljetuksiin sopivaa erikoisvalmisteista kalustoa. Näyttelyesineet tulee pakata niille kuljetuksiin suunnitelluille kuljetuslaatikoihin. Kuljetuksiin liittyvien riskien minimoimiseksi on perehdyttävä huolellisesti ja olisikin syytä tehdä riskianalyysi kuljetuksen vaaroihin. On tärkeää myös, että esittelyesineiden käsittelytavat sekä henkilöt, jotka ovat esineiden käsittelyyn oikeutettuja, kirjataan ylös. Kuljetusturvallisuudessa korostuu konservattorin osaaminen ja asiantuntijuus koska usein heillä on koulutus pohjaa ja tietoa oikeista pakkaustavoista ja materiaalien kestävyyksistä. (Taidenäyttelyiden valtioneuvosto, hakijan opas 2017).

6.3 Konservattorin merkitys vahingon riskin vähentämisessä

Taidenäyttelyiden hakijan oppaassa kerrotaan että, paras henkilö turvaamaan kuljetukset ovat taidekuljetukset hallitseva ammattikonservattori, jota voidaan kuriiriksiin kutsua. (Taidenäyttelyiden valtioneuvosto, hakijan opas 2017). Konservattori on erikoisasiantuntija ja hänen vastuullaan on kulttuuriperinnön tutkiminen, sen suojaaminen ja konservointi niin että se säilyy seuraaville sukupolville. Kansainvälinen järjestö International Council Of Museums (ICOM), muiden järjestöjen ohessa on laatinut museotyötä ja taide-esineiden entisöintiä ja kunnostusta koskevia eettisiä sääntöjä. Konservattoriksi voi opiskella ammattikorkeakoulussa 4 vuoden koulutusohjelmassa. Näihin kuriiriin käyttöehtoihin liittyy myös ehtoja; alle 100 000 euron arvoisiin kuljetuksiin kuriirivaatimuksissa on poikkeuksia ja mikäli kuljetuksen arvo

on 50 miljoonaa euroa, on poliisiviranomaisen turvattava kuljetus Suomessa (Taidenäyttelyiden valtioneuvoston hakijan opas 2017).

Kuriirin osaamista ja hänen pätevyyttä ei voi liikaa korostaa. Valtion taidemuseon julkaisemassa teoksessa ”Teesejä kokoelmanhoidosta” todetaan että kuriirin on ymmärrettävä tehtäviensä vaatimukset ja jopa tunnettava teosten rakentamistavat ja materiaalit sekä kuljetusten vaatimat erikoismenettelyt kuten kuntoraportit ja osattava toimia vahinkotapauksissa. Ammattitaitoisen konservaattorin vastuulla on myös oikeiden kuntotarkastustoimenpiteiden suorittaminen. (Teesejä kokoelmanhoidosta, Konservaattorin näkökulma 2007). Vaikka valtioneuvoston hakemukseen liittyy yksityiskohtainen selvitys kuntoraportin tekemisestä, kunnostustöiden pöytäkirja. Konservaattorin erikoistumisala on oltava taide-esineiden käsittelyn osalta taidekonservaattori ja kulttuuriesineiden osalta taas esinekonservaattori (Valtion taidemuseo, 2007).

Konservaattorin koulutusta voi saada ammattikorkeakoulussa ja siitä on myös ylemmän asteen ammattikorkeakoulututkinto (YAMK). Konservointiin liittyvää tohtorinopintoja voi suorittaa Jyväskylän yliopistossa, museologia oppiaineena. Museologiassa tarkastellaan syvällisemmin kulttuuriperintöä sekä luonnonperintöä. Tutkimuksen aiheena museologikoulutettavalla on muistiorganisaatioiden ja erilaisten yhteisöjen toiminnan taustalla vaikuttavat kulttuurilliset tekijät. (Jyväskylän yliopisto, 2016).

European Committee for Standardization/Technical Committee (CEN/TC) 346 Conservation of Cultural Heritage on eurooppalainen standardisointikomitea, joka laatii konservointia, valaistusta, energiatehokkuutta, pakkauksia ja kuljetusta, kokoelmien säilymisen turvaamista, sisä- ja ulkopuolisen ilmaston mittaamista ja konservointiprosessia käsittelevät standardit. (European Committee for Standardization, 2019) Pohjoismaiden konservointiliitto johon Suomikin kuuluu, järjestää koulutusta ja seminaareja konservointiin liittyvissä asioissa. (Konservointiliitto, 2019).

6.4 Taide-esineiden varastointi

Taidenäyttelyiden hakijan opas määrittelee myös taide-esineiden varastotilojen turvallisuudesta. Mikäli näyttelyyn tulevia taide-esineitä varastoidaan erillisessä varastotilassa, on siitä mainittava selvityksissä, joita hakemusta varten tehdään. Varastotilojen turvallisuus on yhtä merkittävässä asemassa kuin näyttelyesineiden turvallisuus ja näyttelytilojen turvallisuus. Sellaisia asioita on otettava huomioon kuten tilojen kosteustaso ja ovatko tilat suojassa luonnonvalolta. (Taidenäyttelyiden valtioneuvoston hakijan opas 2017).

Riittävä taide-esineiden luettelointi on tehokas museorutiini ja panostus oikeanlaiseen varastointiin on korkean turvallisuustason tavoittelua. Tähän voi liittää myös taide-esineiden

oikean käsittelyn ohjeistuksen. Sellaiset materiaalit kuten esimerkiksi pronssi ovat herkkiä jopa paljaan käden kosketukselle. Kulunvalvonta on oltava järjestetty niin että kulku on rajoitettu mahdollisimman tehokkaasti ja kulkuoikeus tiloihin vain niillä henkilöillä, joilla on oikeus käsitellä tavaroita (Turvallisuusohjeita museolle, 1994). Varastointitiloissa on otettava huomioon tilojen siisteys ja kuinka sitä ylläpidetään. Jotkut taide-esineissä käytettävät materiaalit ovat erityisen herkkiä esimerkiksi pölylle ja kosteudelle. Jos ei haluta ulkoistaa tilojen siivousta siivousyritykselle, on syytä perehtyä konservaattorin avustuksella tilojen siivouksen suunnitteluun ja esineiden materiaalien vahingoittuvuuteen ja erityisominaisuuksiin. (Teesejä kokoelmanhoidosta, Konservattorin näkökulma 2007).

7 Taidenäyttelyn valvonta

Valtiontakuun hakijan opas määrittää, että näyttelyä valvovia henkilöitä tulee olla vähintään kaksi. Näyttelytilojen koko ja taide-esineiden arvo ratkaisevat lopullisen valvontaan käytettävän henkilökunnan määrän (Taidenäyttelyiden valtiontakuu, hakijan opas, 2017). Omaa henkilöstöä voi kouluttaa väliaikaisiksi näyttelyä valvomaan, kun laki taidenäyttelyiden valtiontakuusta vaatii, että on oltava väliaikaisen vartijan koulutus tai muulla vastaavalla tavalla hankittu osaaminen. Lisäksi henkilökunnan on saatava koulutusta erityistilanteisiin kuten yllä mainittuun alkusammutukseen. Alla olevissa luvuissa käydään läpi ammattinimikkeitä ja koulutussisältöjä, joilla tuon taidenäyttelyiden valtiontakuun edellyttämän osaamisen voi saavuttaa.

7.1 Väliaikaisen vartijan koulutus

Väliaikaiseksi vartijaksi kouluttaminen pitää sisällään perehdytystä rakenteellisesta ja teknisestä suojauksesta. Vartioimistehtävissä noudatettavia yleisiä periaatteita ja toimimista poikkeustilanteissa koulutetaan myös kurssilla. Väliaikaiseksi vartijaksi kouluttautuminen ei vaadi työsuhdetta turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan kanssa. On otettava kuitenkin huomioon, että väliaikaiseksi vartijaksi hyväksyminen on kerrallaan voimassa vain 4 kuukautta ja on myönnettävissä vain kertaluontoisesti (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015). Jos omaa henkilökuntaa koulutetaan näyttelyn valvojiksi, ei heillä tulisi samanaikaisesti olla muita oheistehtäviä.

Väliaikaiseksi vartijaksi voi kouluttautua useissa ammattioppilaitoksissa ja se on 40 tunnin kurssi, siinä käydään läpi yksityistä turvallisuusalaa säätelevää lainsäädäntöä. Myös vartioimisliiketoiminnan keskeiset käsitteet sekä yksityisen turvallisuusalan liikkeenharjoittajaa koskevat lupaehdot, hakumenettelyt ja myöntävät viranomaiset käydään kurssilla läpi. Vartioimistehtäviin ja vartioimismuotoihin liittyvää tietoa sekä näihin liittyvää asiakirjamateriaalia sekä omaisuuden suojaamistapojen kouluttaminen on yksi kurssin osa-alue. Vartijan käyttäytyminen ja viranomaisten kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa-alue koulutuksessa. Vartijan varusteet ja voimankäyttövälineiden kantamiseen liittyvä lainsäädäntö sekä

perusihmisoikeuksien sekä vartijan oikeudellisen asema käydään läpi. Poliisitoiminta ja siihen liittyvät vartijan tehtävät yhdessä hätätilanteiden kuten hätäensiavun ja hätävarjelun kanssa kuuluvat osaltaan sisältöön. Kurssitettavan on suoritettava hyväksytysti tunnin mittainen koe. (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015).

7.2 Järjestyksenvalvojan peruskurssi

Taidenäyttelyä näyttelyn ollessa avoinna turvaamaan voidaan asettaa myös järjestyksenvalvoja, mikäli viranomaisen sitä puoltaa. Järjestyksenvalvojalla on väliaikaista vartijaa laajemmat toimivaltuudet valvontatehtävää suorittaessaan. Järjestyksenvalvojan peruskurssi on keskeisimmältään vähintään 40h- kurssi. Joissain tapauksissa viranomaisen voi määrittää tarpeelliseksi voimankäytön lisäkoulutuksen. Järjestyksenvalvojan hyväksyminen on voimassa viisi vuotta. (Laki järjestyksenvalvojista 533/1999). Järjestyksenvalvojan kurssin sisällön laajuuden vuoksi sitä ei tässä luvussa käsitellä kokonaisuudessaan. Koulutusmateriaaliin pääsee tutustumaan tämän opinnäytetyön lähteisiin liitetystä linkistä.

Poliisiammattikorkeakoulun julkaisussa ”järjestyksenvalvojan koulutusmateriaali” käydään järjestyksenvalvojan koulutusta läpi pitäen sisällään laajasti järjestyksenvalvojan peruskoulutuksen sisältöä. Sisältö on laajempi kuin väliaikaisen vartijan kurssin sisältö. (Poliisiammattikorkeakoulu, 2016) Järjestyksenvalvojan peruskurssia on saatavilla eri palveluntarjoajilta. Ammattikoulut sekä yksityiset vartioimisliikkeet tahollaan järjestävät koulutusta.

7.3 Museomestari

Tämä ei varsinaisesti liity näyttelyn valvomiseen turvallisuusnäkökulmasta mutta omalta osaltaan parantaa näyttelytilan ja näyttelyesineiden turvallisuutta, jos museossa jo työskentelevä henkilö haluaa kehittää osaamistaan ja suorittaa oppisopimuskoulutuksena museomestarin tutkinnon joka taideteollisuusalan erikoisammattitutkinto. Tämän muotoisesta koulutuksesta on paljon hyötyä taidemuseolle koska siinä on mahdollista syventää henkilökunnan aiemmin hankittua osaamista. Museomestarin toimenkuva pitää sisällään monipuolisesti museokokoelmien käsittelyä ja näiden siirtelyyn liittyvien laitteiden huoltoa. Museomestari saa koulutuksen myös kansainvälisten näyttelyiden siirtämiseen ja pystyy toteuttamaan logistisia ratkaisuja näyttelytiloissa. Museomestarin tutkinnonlaajuus on 180 opintopistettä ja sitä järjestämässä yhteistyössä ammatillisesti hoidettujen museoiden kanssa on Suomen museoliitto (Suomen museoliitto).

7.4 Vahtimestarin koulutus

Vahtimestarin tutkinnossa keskitytään liiketoiminnan tehtävissä toimiseen. Koulutus kokouspalvelut sekä perehdytys aula- ja monipalveluihin ovat osa tutkintoa. Tutkintoon voi lisätä vartijan koulutuksen. Henkilön on mahdollista suorittaa paloturvallisuuden lisäkoulutus osana tutkintoa. Vahtimestarin koulutusta on mahdollista saada useilta palveluntarjoajilta.

Vahtimestarit pääsääntöisesti toimivat yritysten ja yhteisöjen vastaanotoissa. Vahtimestarin koulutuksen saanut henkilö on monen eri osa-alueen osaaja ja täten sopii hyvin taidenäyttely ympäristöön. Vahtimestaria voi siis käyttää valtioneuvoston alaisessa näyttelyssä valvojana näyttelyn ollessa avoinna yleisölle ja muuna aikana vahtimestarilla on hyvät valmiudet avustaa näyttelytekniikassa tai muissa vastaavissa tehtävissä. Vahtimestari voi saada myös rikosilmoitinlaitteiston käyttökoulutuksen ja voisi tällöin olla vastuussa myös sen huollosta.

7.5 Näyttelyä valvomaan asetetun henkilön toimivaltuudet

Taidenäyttely voidaan rinnastaa yleisötilaisuuteen. Yleisötilaisuudella tarkoitetaan yleisölle avoimia tilaisuuksia kuten esimerkiksi näytöksiä (Kokoontumislaki 22.4.1999/530). Järjestyksenvalvoja voidaan asettaa valvomaan yleisötilaisuutta. Mikäli on odotettavissa suuria kävijämääriä, voi poliisipiiri määrätä järjestyksenvalvojien määrän näyttelyä valvomaan. Tämä koskee siis avoinna olevaa näyttelyä. Taidemuseon ollessa kiinni, valvontaa voi suorittaa henkilö, joka on saanut edellä mainitun väliaikaisen vartijan koulutuksen ja hyväksymisen tai vahtimestarin koulutuksen.

Museomestari sekä vahtimestari voidaan asettaa valvomaan käynnissä olevaa näyttelyä ja vahtimestari voi valvoa näyttelytilaa tämän ollessa suljettu yleisöltä mutta samanlaisia toimivaltuuksia heillä ei ole kuten järjestyksenvalvojalla tai väliaikaisella vartijalla. Järjestyksenvalvojan ei tarvitse olla työsuhteessa turvallisuusalan elinkeinonharjoittajan kanssa koska kokoontumislaki antaa mahdollisuuden järjestyksenvalvojalle toimia yleisötilaisuudessa ilman tätä (Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 1085/2015 §26). Taidenäyttelyn henkilökunta voi siis kouluttaa tai kouluttautua järjestyksenvalvojiksi valvomaan näyttelyä ja näin täytettäisiin taidenäyttelyiden valtioneuvoston asettama ehto näyttelyn valvomisesta.

8 Vahingontorjunta

Taidenäyttelyiden valtioneuvoston velvoittaa vakuutusyhtiön ryhtymään vahingontorjunnan toimenpiteisiin vahingon uhatessa tai sattuesssa. Nämä toimenpiteet voi joko ulkoistaa tai henkilökunnasta voidaan päättää vastuuhenkilö näille toimenpiteille. Vastuuta ei kuitenkaan voida ulkoistaa. (Taidenäyttelyiden valtioneuvoston, hakijan opas 2017). Olisi hyvä, että henkilökunta olisi näistä toimenpidevaatimuksista perillä ja mahdollisesti pystyisivät suorittamaan nämä. Toimenpiteitä vahingontorjunnassa ovat muun monen kohdan ohella hälytyksen syyn selvitys käyttölaitteelta ja hälytyksen aiheuttaneen tilan tarkastaminen. Myös mahdollisten silminnäkijöiden yhteystietojen selvittäminen sellaisessa tapauksessa, jossa hälytys aiheutuu näyttelyn ollessa avoinna ja käynnissä yleisölle kuten sabotaasihälytykset, jotka esimerkiksi aiheutuvat kiinteistön kuoren jonkun lasin rikkoutumisesta, ovat tärkeä osa vahingontorjunnan toimenpiteitä. Lisävahinkojen estäminen kuuluu myös vahingontorjunnan toimenpiteisiin, joita on henkilökunnan suoritettava. (Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut, vahingontorjunta, 2017).

Vahinkotapauksessa valtioneuvoston saavan on edettävä toimenpitein, jotka ovat määritelty Opetus- ja kulttuuriministeriön laatimassa ohjeistuksessa ”toimenpiteet vahinkotapauksessa”. Siinä on eritelty eri toimijoiden vastuualueet ja toimintatavat vahinkotapauksen sattuessa. Näyttelyjärjestäjän on lisävahinkojen estämisen lisäksi arvioitava tapahtunut vahinko ja dokumentoitava se sekä tästä on välittömästi ilmoitettava Opetus- ja kulttuuriministeriöön sekä taide-esineiden omistajalle. Lopullisen vahingon arvioiminen sekä konservointi ovat näyttelyjärjestäjän vastuulla ennen korvaushakemuksen lähettämistä. Kaikkien taidenäyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmässä olevien osapuolten on riskienhallintakeinoina pyrittävä minimoimaan suoritettavien korvausten määrää. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2019)

Näyttelyä koskevasta ja toteutuksesta vastaavasta henkilökunnasta on annettava selvitys taakuuhakemuksessa. Henkilökunnan määrästä, sijoittelusta näyttelyalueella ja jopa lepotaukojen järjestelyt tulee olla selvitettyinä hakemuksessa. (Taidenäyttelyiden valtioneuvoston opas 2017). Perusteena tälle selvityksen tekemiselle on se, että valtioneuvostossa määritellään vähimmäismäärä näyttelyä valvomaan asetetuista henkilöistä. Lepotaukojen ilmoitusvelvollisuus perustuu siihen, että näyttelyn ollessa avoinna, valvomattomia hetkiä ei saa tulla. Nämä tiedot ovat salassa pidettäviä tietoja eikä niitä tule luovuttaa kenellekään ulkopuoliselle.

9 Näyttelyihin kohdistuvat uhat

Minkälaisiin uhkiin valvontahenkilökunnan tulisi sitten olla varautuneita? Yksi yksittäinen uhka on varmasti se, että pääseekö näyttelyssä vieraileva koskemaan näyttelyesineitä ja tätä myöten aiheuttamaan vahinkoa. Näyttelyesineille lähelle pääsemistä tulisi olla rajattu ja tarpeen vaatiessa ne tulisi sijoittaa vitriineihin. (Turvallisuusohjeita museolle, 1994). Valpas ja turvallisuusorientoinut henkilökunta on myös tehokas suoja näyttelyesineille.

Taidenäyttelyille aiheutettu ilkivalta ei ole vieras käsite Suomessakaan. Joihinkin näyttelytiloihin on päästy murtautumalla näyttelyn ollessa suljettuna ja taide-esineille on aiheutettu mittavia tuhoja. Näyttelyesineet ovat aina uniikkeja ja niiden tuhoaminen voi aiheuttaa näyttelylle sellaisia seurauksia, joista syntyy merkittäviä rahallisia kustannuksia sekä voivat estää tapahtuttuaan näyttelyn järjestämisen kokonaan tulevaisuudessakin ja tuhottua esinettä ei välttämättä enää pystytä restauroimaan (Hämeen sanomat, 2019).

Julkisuudessa on ollut tapauksia, joissa on näyttelyesine pystytty varastamaan inhimillisen virheen johdosta kesken näyttelyn. Kyseinen esine oli erittäin arvokas. Nämä onneksi ovat harvinaisia tapauksia. (CNN, 2019)

Helsingin yliopiston museologin Suzie Thomasin ja Loughboroughin yliopiston kriminologi Louise Grovien tutkimusaineiston mukaan näyttelyesineisiin kohdistuu entistä enemmän ilkivaltaa ja sen uhkaa. Tutkijapari tutkivat museoiden turvallisuutta Suomessa sekä Iso-Britanniassa. Suomessa tutkittavina museoita oli neljä museota. Heidän tekemissä haastatteluissa tuli

ilmi, että vahingontekoja tapahtuu toistuvasti ja murtovarkaudetkin ovat taidemuseoiden arkea. Esineiden vahingoittumisia sattuu vahingossa ja tahallisesti tehtynä. Suomi ja Iso-Britannia kohdentuivat tutkittaviksi siksi koska molemmissa maissa on hyvin aktiivista museotoimintaa. Myös molempien maiden hyvä taloudellinen tilanne todettiin olevan yksi aspekti tutkimuksessa.

Jokaisessa tutkittavassa museoissa nousi esille myös museoiden henkilökunnan turvallisuus. Monissa näyttelyissä työskennellään yksin, joka lisää omalta osaltaan henkilökunnan turvattuutta. Turvallisuuskoulutuksen tarve nousi esiin toistuvasti, vaikka se koettiin osittain irrelevantiksi ja osittain vaikeaksi toteuttaa koska monissa taidenäyttelyissä käytetään kausi- ja osa-aikatyöntekijöitä. Yksi tutkimuksen esille nostamista kysymyksistä oli se, että miten taidemuseot ja näyttelyt voisivat parantaa turvallisuutta ja samalla parantaa kävijän kokemusta. On tarve suojata näyttelyesineitä niin että ne eivät kohtaisi ilkivaltaa ja samalla näyttelyssä kävijälle halutaan kokemuksia. (Thomas & Grovie, 2016).

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti vuonna 2010 työryhmän tutkimaan kotimaisia museoita eri toteutus pohjilta. Tutkimukseen kuuluivat niin säätiöpohjaiset taidemuseot kuin yhdistyspohjaiset museot sekä kotiseutumuseot. Tutkimuksen tarkoitus oli kehittää toimintaa museoissa ja vaalia kulttuuriperintöä. Tutkimus otti kantaa myös museoiden turvallisuuteen. Siinä todettiin, että museoiden turvallisuus on vahvasti kytkeytynyt rakennusten turvallisuuteen ja rakennusten tekninen turvallisuus on luotu suojaamaan näyttelykokoelmia ulkopuolisilta uhkilta, kuten tulipaloilta. Lisäksi on otettava huomioon luonnonilmiöiden aiheuttamat uhat. (Paikallismuseotoiminnan loppuraportti, 2012).

Työryhmän tekemän turvallisuutta mittaavan kyselyn perusteella voidaan todeta, että läheskään kaikissa museoissa ei ole panostettu esimerkiksi murtohälytysjärjestelmään tai paloilmoitusjärjestelmään. Tämä ei ole suoraan verrannollinen taidenäyttelyn valtiantakuun alaisiin näyttelyjärjestäjiin koska valtiantakuun myöntämisen ehtona on, että näyttelytiloissa on aiemmin kuvatut järjestelmät mutta tämä antaa pohdittavaa. Kyselyn perusteella näyttää siltä, että museot ovat keskittyneet enemmän jo tapahtuneiden vahinkojen korvaamiseen kuin niiden estämiseen. Tämäkään ei päde taidenäyttelyn valtiantakuun alaisissa näyttelyissä. Myönnetyn takuun ehtona on vahinkojen synnyn ehkäiseminen vahingontorjunnan keinoin.

Sisäministeriön Pelastusosaston julkaisemissa raporteissa kuvataan palokuolemien määrän olevan korkealla tasolla Suomessa verrattuna kansainvälisesti. Ja näiden ennustetaan kasvavan. Julkaisussa myös todetaan, että syttyypä tulipalo mistä syytä tahansa, ratkaisevaa on henkilön toimiminen tulipalon syttyessä. Henkilön on pystyttävä toimimaan järkevästi. (Sisäasiainministeriö / Pelastustoimi 2019). Alertumin turvallisuuskouluttaja Nico Laurell toteaa blogissaan sähköpaloturvallisuuteen liittyen, että alkusammutuksen harjoittelu on tärkeää koska monissa tulipalotilanteissa sammutustoimet ovat vasta alkaneet pelastuslaitoksen saavuttua

paikalle. Tulipalot olisivat olleet estettävissä pienilläkin toimenpiteillä. Epävarmuus alkusammuttimien käytössä on ollut syynä alkusammutuksen aloittamisessa. Yrityksissä sähköpalot saattavat aiheuttaa mittavia tuhoja ja toiminnan keskeytymistä (Laurell, 2017).

Vuoden 2019 alkupuolella sattui mittava tulipalo luonnontieteellisessä museossa Kokkolassa, jossa palonsyttymisen arvoitiin tapahtuneen sähkökeskuksen läheisyydessä. Vaikka tulipalo ei päässyt laajuudestaan huolimatta niin sanottuun yleissyttymiseen, sen aiheuttamat vahingot näyttelykokoelmalle olivat huomattavat (Yle, 2019). Tässä oli huonoa tuuria mukana koska tulipalo syttyi öiseen aikaan eikä näin ollen kukaan ollut paikalla. Tämä uutinen valikoitui tähän tutkimuksen osaksi kuvainnollistamaan sitä, että paloturvallisuudesta huolehtiminen on tärkeää museoissa ja näyttelytiloissa.

10 Osaamiskortti

Osaamiskorttia suunniteltiin taidenäyttelyiden valtioneuvoston hakijan oppaan pohjalta. Siinä korostuvat ehdot näyttelyjärjestäjälle valtioneuvoston myöntämisen yleisistä edellytyksistä. Osaamiskortti on PowerPoint-esitys, jotta sitä olisi helppo käyttää turvallisuussuunnittelussa mukana. Osaamiskortissa on turvallisuuteen liittyvät keskeiset seikat, joita laki edellyttää täytettäväksi haettaessa taidenäyttelyiden valtioneuvoston hakijaa ja lähtökohtana oli se, että ei käytetä ulkoisia palveluntarjoajia.

Kortista huomaa, että kyseiset vaatimukset ovat täytettävissä koulutuksella mutta taidenäyttelyihin liittyvien erityispiirteiden kuten konservattorin kansainvälisen kokemuksen omaaminen tai kartuttaminen vaatii pitkäjänteisempää toimintaa sekä tahtotilaa saavuttaa nuo. Myös taidenäyttelyiden valtioneuvoston hakijan oppaassa sanotaan, että näyttelyä valvovilla henkilöillä tulee olla väliaikaisen vartijan koulutus tai muulla tavoin hankittu koulutus (Taidenäyttelyiden valtioneuvoston hakijan opas 2017). Henkilö voi suorittaa väliaikaisen vartijan kurssin, vahtimestarin kurssin tai järjestyksenvalvojan peruskurssin. Nämä kurssit ovat kattavia opintosisällöltään ja antaa perusteet muullekin toiminnalle kuten esimerkiksi hätäensiavulle. Museomestarin koulutusta käsiteltiin eri näkökulmasta.

Markkinoilla on tänä päivänä paljon eri tahoja, jotka tarjoavat näitä kursseja. Huomion arvoista on myös se, että väliaikaisen vartijan hyväksyminen on voimassa vain 4 kuukautta ja se on kertaluontoinen. Väliaikaiseksi vartijaksi ei voi siis hyväksyä samaa henkilöä useampaa kertaa. Tämä hyväksymisen lyhyt voimassaoloaika voi muodostua ongelmaksi, jos esimerkiksi näyttely on kestoiltaan puoli vuotta.

<p>Alkusammutuskoulutus. Koulutuksen tavoitteena on antaa riittävät taidot palonalkujen sammuttamiseen ja näin vähentää tulipaloista aiheutuvia vahinkoja.</p>	<p>Suomen Pelastusalan keskusjärjestö.</p> <p>Koulutus pitää sisällään teoria osuuden sekä käytännön harjoittelun.</p> <p>Kurssin suorituksesta saa alkusammutuskortin, joka on voimassa 5 vuotta.</p>
<p>Väliaikaisen vartijan kurssi, vartijan työn perusteet 40h</p> <p>Järjestyksenvalvojan peruskurssi. Kurssin kesto on vähintään 40h</p> <p>Museomestarin erikoisammattitutkinto</p> <p>Vahtimestarin koulutus</p>	<p>Väliaikaisen vartijan kursseja on tarjolla markkinoilla runsaasti. Ammattiopistot sekä aikuisopistot järjestävät kursseja sekä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijat kouluttavat omalla tahollaan. Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksyminen on voimassa 4 kuukautta.</p> <p>Järjestyksenvalvojan peruskurssia järjestävät ammattioppilaitokset ja yksityiset vartiointiliikkeet. Hyväksyminen on voimassa viisi vuotta.</p> <p>Museomestarin erikoisammattitutkintoa järjestää Suomen museoliitto yhteistyössä ammatillisesti hoidetun museon kanssa. Tutkinto on oppisopimus pohjainen.</p> <p>Vahtimestarin koulutusta on saatavilla monelta palveluntarjoajalta.</p>
<p>Konservaattorin koulutus</p>	<p>Konservaattoriksi voi opiskella ammattikorkeakoulussa 4 vuoden koulutusohjelmalla. Konservaattoriliitto järjestää kansainvälisten toimijoiden kanssa kursseja, joissa voi oppia eettisistä ohjeista sekä saavuttaa kansainvälistä kokemusta.</p>
<p>Logistiikan peruskoulutus kuljetuspalveluihin.</p>	<p>Logistiikan peruskoulutusta antavat useat ammattiopistot. Peruskoulutusta ei voi saada kurssiluonteisesti.</p>

Rikos- ja murtosuojousjärjestelmän hallinta ja käyttö	Rikos- ja murtosuojouslaitteiden laitetoimitaja kouluttaa järjestelmän hoitajaksi nime- tyn henkilön. Tämä henkilö on perehtynyt järjestelmään ja on vastuussa myös määrä- aikaishuolloista sekä uusien käyttäjien kou- lutuksesta. Myös vartijan työn perusteet 40h- kurssi antaa pohjaa laitteistojen käy- tössä.
---	---

Taulukko 1 osaamiskortti

11 Opinnäytetyön prosessi

Aihe opinnäytetyölle tuli organisaatio X:n toimeksiantona. Oma kiinnostus aiheeseen liittyi oman urani kautta yksityisellä turvallisuusalalla. Aloitin opinnäytetyön tekemisen syyskuussa 2019 perehtymällä tutkimusmenetelmiin sekä taidenäyttelyiden valtioneuvostonjärjestelmään liittyvään kirjallisuuteen ja lakipykäliin. Käytännössä tämä tarkoitti taidenäyttelyiden Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaiseman ”taidenäyttelyiden valtioneuvoston takuu, hakijan opas” tutki-
mista. Etsin myös muuta kirjallisuutta kuten taidenäyttelyitä kokevia julkaisuja sekä turvalli-
suusalan ammattikirjallisuutta liittyen museoiden turvallisuuteen sekä taiteenalaan yleisesti.
Erityisesti etsin konservointiin liittyviä julkaisuja. Konservattorin ammattiin liittyviä eettisiä
ohjeistuksia sekä kouluttautumiseen liittyvää tietoa oli helposti saatavilla. Painettua kirjalli-
suutta liittyen museoiden turvallisuuteen ja tutkimusmenetelmiin joutui odottamaan koska ne
piti tilata toisesta kirjastosta.

Selvitin mitä väliaikaisen vartijan perusteet (40h) sekä järjestyksenvalvojan peruskurssi pitää
sisällään ja yritin etsiä vaihtoehtoisia tapoja saada se koulutus minkä nämä kurssit tarjoavat.
Nämä kaksi liittyivät nimenomaan näyttelyn valvomiseen sekä turvallisuuteen. Väliaikaisen
vartijan perusteet on aihepiiriltään laaja, vaikka kurssin kesto toteutukseltaan ajallisesti on
hyvinkin lyhyt. Järjestyksenvalvojan peruskurssi on sisällöltään vielä laajempi kuin väliaikai-
sen vartijan kurssi, sen on oltava vähintään 40 tunnin mittainen ja siihen voi suorittaa voima-
keinojen käytön kurseja. Kurssin sisältö on kattavampi osittain siitä syystä, että järjestyksen-
valvojalla on enemmän velvollisuuksia sekä oikeuksia toimia. Johtopäätös on, että on hyvin
työlästä saada saman sisältöinen koulutus, jos sen kasaa useilta koulutuksen tarjoajilta ja
tässä on riskinä, että tulee turhaan päällekkäisyyksiä.

Aloin kasaamaan osaamiskorttia raporttiin ja samalla tein siitä PowerPoint-esityksen, jota
olisi helpompaa käyttää toimeksiantajan turvallisuussuunnittelun apuvälineenä. Osaamiskorttiin
kirjasin ne vaatimukset mitä valtioneuvoston asettaa ja myös, miten sen koulutuksen voi

hankkia. Pohdin miten osaamiskorttia voisi jatkokehittää. Kun ja jos lakia tai asetusta muutetaan voi tällöin osaamiskortin sisällön päivittää ajantasaiseksi.

12 Johtopäätökset

Tutkimukseni tarkoitus oli tunnistaa niitä turvallisuussuunnitteluun ja riskienhallintaan liittyviä vaatimuksia, joita taidenäyttelyiden valtioneuvoston asettaa hakijalle. Tutkimuskysymykseen vastasin kirjallisuuskatsauksen avulla. Henkilökuntaa ei ollut tarvetta haastatella koska heidän nykyistä osaamis- ja pätevyystasoa ei ollut syytä tunnistaa. Analyysi paljasti ne vaatimukset, jotka on täytettävä ja myös, miten sen kouluttautumisen voi organisaatio hankkia. Osaamiskorttiin kirjattiin nämä tiedot.

Eryteisesti konservaattorin ammattitaidon merkitys korostuu monessa taide-esineisiin ja niiden turvallisuuteen liittyvässä osa-alueessa. Vaatii pitkäjänteistä kouluttautumista, jotta voidaan saavuttaa esimerkiksi kansainvälistä kokemusta taide-esineiden käsittelystä. Konservaattorin tulee olla perillä taide-esineiden materiaaleista ja niiden haavoittuvuuksista. Konservaattorin vastuulla on myös taide-esineiden pakkaaminen kuljetuksia varten ja sen varmistaminen, että kuljetuksiin käytettävä kuljetuskalusto on soveltuvaa esineiden kuljetuksia varten.

Väliaikaisen vartijan perusteet- kurssi sekä järjestyksenvalvojan kurssi pitää sisällään alkusammutuskoulutusta ja se on tähän osaamiskorttiin kirjattu vielä erikseen suoritettavana koulutuksena siksi että alkusammutuskoulutuksen lisäkoulutuksen saaminen on erittäin yleishyödyllistä ja että toimiminen tulipalotilanteessa oikein vaatii harjoitusten toistoja. Tulipaloon joutuminen on tapahtuma, joka shokeeraa ja saattaa aiheuttaa niin sanotusti lukkon menemistä ja paniikkia. Ainoa keino tämän välttämiseksi on koulutus ja toimintojen toisto. Kynnys alkusammutuskaluston käyttöön voi olla liian suuri, jos tätä ei ole tarpeeksi harjoiteltu kuten aiemmin todettiin.

Oma osa-alueensa oli pohtia, että millä koulutuksella voi toimia missäkin tehtävässä taidenäyttelyssä. On tärkeää, että asetetaanpa millä tahansa tässä tutkimuksessa kuvatuilla ammattinimikkeillä koulutettu henkilö valvomaan näyttelyä, valvoja ei tee saman aikaisesti muita oheistoimintoja kuten puhelimeenvastaamista tai opastusta. Tällä on suuri merkitys näyttelyesineiden turvallisuuden kannalta. Valvomaan asetetun henkilön tulee olla valpas tehtävässään ja kiinnittää huomiota kaikkeen poikkeavaan toimintaan ja näin omalta osaltaan estää mahdollisia uhka- ja vahinkotilanteita.

Edellä esitetyt osaamisalueet voidaan jakaa niin että yksittäisen henkilön ei tarvitse saada tai omata kaikkea tässä tutkimuksessa esitettyä koulutusta. Paloturvallisuuteen liittyvä koulutus kuten alkusammutuskoulutus on yleishyödyllistä ja täten olisi syytä, että koko henkilökunta käy koulutuksen läpi ja saa näin tuntumaa ja perustaidot toimimiselle poikkeavissa

tilanteissa. Tärkeää koulutusta koko henkilökunnalle on myös se, että miten taide-esineitä tulisi käsitellä, jos niitä on jossain tilanteessa käsiteltävä, vaikka olisi suositeltavissa, että konservaattori tai kuriiri on ainoa henkilö joka esineitä käsittelee. Tämä pätee myös taide-esineiden kuljettamiseen. Osaamiskorttiin kirjattu logistinen koulutus kuljetusten osalta on tarkoitettu hankittavaksi koska on oletettavissa, että jos on tarve käyttää erikoisvalmisteista kuljetuskalustoa niin näihin saattaa liittyä ammattipätevyys, joka on suoritettava. Konservaattori voisi olla se henkilö joka tämän logistisen koulutuksen saa. Järjestyksenvalvojan peruskurssin voisi suorittaa jokainen henkilökunnan jäsen. Näin turvataan se, että poikkeavissa tilanteissa kuten esimerkiksi äkillisissä sairastumistapauksissa olisi reserviä paikata henkilökunnan poissaoloja ja näin täytetään valtioneuvoston asettama ehto näyttelyn valvojista. Järjestyksenvalvojan koulutus pitää sisällään myös yleishyödyllistä koulutusta kuten hätäensiapua. Jos organisaatiossa käytetään vahtimestarin koulutuksen omaavaa henkilöä, tämä voisi olla samalla vastuhenkilö rikos- ja murtoilmoitinjärjestelmän huoltamiseen.

13 Oman työn arviointi

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tunnistaa taidenäyttelyiden valtioneuvoston hakijaoppaasta ne osaamisvaatimukset, jotka valtioneuvostoa hakevan on täytettävä. Mielestäni saavutin ne sen tavoitteen ja pystyin kokoamaan ne tiedot selkeäksi kokonaisuudeksi käytettäväksi osana turvallisuussuunnittelua. Tämän tutkimuksen tekeminen oli mielekästä, vaikka ajoittain koin, että aiheesta ei ole riittävästi tietoa saatavilla kuten esimerkiksi tilastotietoja tai aikaisempien myönnettyjen valtioneuvoston päätösten sisältöihin liittyviä tietoja.

Opinnäytetyön edetessä toistuvasti eteen tuli se ongelma, että moni tutkittavana olleeseen aiheeseen liittyvä asia oli joko osittain tai kokonaan luottamuksellista tietoa ja näin ollen salattu. Kuten esimerkiksi jopa näyttelyiden kävijämäärät olivat salaista tietoa. Tämä tieto olisi ollut avuksi sen päättelemiseksi, että kuinka näyttelyitä rajataan yleisötilaisuuksiksi. Taide- ja näyttelyiden valtioneuvostolautakuntaa olisi voinut haastatella edellä mainituista mutta koin että niitä tietoja ei olisi luovutettu niiden arkaluontoisuuden vuoksi ja niitä ei olisi voitu käyttää tässä tutkimuksessa. Tämä oletamus perustuu siihen, että yritettäessä etsiä tietoja Museoviraston tietokannasta museoiden kävijämääristä, nekin tiedot olivat luottamuksellisia tai sitten niihin tilastokysymyksiin ei oltu vastattu.

Myös oli turhauttavaa todeta, että tietyn kirjan saamista joutui odottamaan saadakseen käyttöönsä mutta ymmärrän tämän ongelman koska rajattomasti ei voi kirjallisuutta olla saatavilla. Sähköisessä muodossa olevaa informaatiota oli helpommin saatavilla kuin kirjallisuutta. Valtioneuvoston päätökset ovat sinällään julkista tietoa myönnetyn takuusumman osalta mutta niiden turvallisuusyksityiskohtiin liittyvät sisällöt ovat salassa pidettävää tietoa. Lakipykäläen tutkiminen ja tulkinta oli haastavaa ja tähän sain konsultaatioapua pitkään yksityisellä vartiointialalla toimineelta päälliköltä.

Tämä tutkimus antoi myös sen käsityksen, että taidenäyttelyiden uhkana on todellakin ilki-valta. Itselläni ei ennen tätä tutkimusta ollut käsitystä siitä kuinka paljon ilki-valtaa ja haitan-tekoa tapahtuu museoissa sekä näyttelyissä ja hiukan hämmästyin tämän ongelman laajuudesta. Tämä ongelma ei kosketa ainoastaan suomalaista taideyhteisöä vaan on yleisestikin tunnistettu ongelma eurooppalaisellakin tasolla.

Samoin eri ammattinimikkeiden opintosisältöjen kuvaileminen oli haastavaa. Palveluntarjoajia on erittäin paljon markkinoilla ja jokaisella on hieman erisältöinen koulutusmateriaali. Tämä on kaupallista toimintaa ja tässä tutkimuksessa oli otettava se huomioon, että ei mainosteta ketään yksittäistä palvelun tarjoajaa.

Osaamiskortin osalta päädyin sähköiseen muotoon koska mielestäni sitä on helpompi jatkossa muokata, jos täytettävissä vaatimuksissa tapahtuu muutoksia, kuten esimerkiksi lain- tai asetusten muutoksia. Museoturvallisuus aiheena on ollut minulle mielenkiintoista ja tämän opin-näytetyön myötä koen, että olen saanut lisää ammatillista osaamista teoriatasolla. Mielestäni raportin rakenne on selkeälukuista ja olen pystynyt kuvaamaan mitä taidenäyttelyiden valti-ontakuu tarkoittaa ja mitkä ovat ne konkreettiset vaatimukset mitä hakijalta odotetaan.

Opinnäytetyön edetessä huomasin, että tutkimuksellisuus ei ole sitä ominta itseäni ja tällä tarkoitan sitä, että tuskin tulevaisuuden työuralla tulen olemaan tutkijan roolissa. Tutkimuk-sellisen tekstin tuottaminen tai tutkimuksen suunnitteleminen oli minulle haastavaa, varmasti osittain siksi että työurani olen kokonaan viettänyt niin sanotusti ”kenttätehtävissä” ja olen käytännössä toimija mutta myös tutkimuksellisuuden tutkiminen on antanut tämän opinnäyte-työn myötä antanut näkökulmaa tulevaisuuteen. Kuitenkin, olen kiitollinen, että minulle tar-joutui tilaisuus tämän opinnäytetyön ja tutkimuksen kautta mahdollisuus tutustua museotur-vallisuuteen. Oma suhteeni taiteeseen ja taidenäyttelyihin on se, että ymmärrän taiteen muunkin kuin rahallisen arvon ja mielestäni taiteella on yhteiskunnallinen merkitys ja sen säi-lyminen tuleville sukupolville on tärkeää.

Lähteet

Painetut

Eskola, J & Suoranta, J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 7.painos. Jyväskylä: Gummerus.

Perkko, M. 1994. Turvallisempi museo. Vammala: Vammalan Kirjapaino Oy. Viitattu 28.10.2019.

Vilkkä, H & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jyväskylä: Tammi. Viitattu 7.11.2019

Sähköiset

The Rhino Horn on Display Has Been Replaced with Replica': Museum Security in Finland And England. Viitattu 17.11.2019. <https://www.jcms-journal.com/articles/10.5334/jcms.124/>

CNN International News. Viitattu 30.10.2019. <https://edition.cnn.com/style/article/salvador-dali-etching-stolen-san-francisco-trnd-style/index.html>

Elinkeinoelämän turvallisuusmalli. 2016. Viitattu 28.10.2019. https://ek.fi/wp-content/uploads/yritysturvallisuus_2016.pdf

European Committee for Standardization. Viitattu 31.10.2019. <https://www.cen.eu/about/Pages/default.aspx>

Finlex. Kokoontumislaki 22.4.1999/530. Viitattu 16.11.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990530#L3>

Finlex. Laki 30.5.1986 taidenäyttelyiden valtioneuvoston päätöksestä. Viitattu 16.9.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860411/>

Finlex. Laki järjestyksenvalvojista. Viitattu 15.11.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990533#Pidp446945040>

Finlex. Laki yksityisiä turvallisuuspalveluista. Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksyminen. 2015. Viitattu 29.10.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151085#Pidp446156768>

Finlex. Pelastuslaki 29.4.2011/379 § 9,12. Viitattu 15.11.2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110379#L3P12>

Finanssialan keskusliitto, Murtohälytysjärjestelmät ja -palvelut, turvallisuusohje. 2017. Viitattu 30.9.2019, 21.10.2019. http://www.finanssiala.fi/vahingontorjunta/dokumentit/Murtohalytysjarjestelmat_ja_palvelut_ohje.pdf/

Hassinen, E. 2013. Suomalais-venäläinen näyttelyvaihto. Viitattu 30.9.2019. <http://www.mu-seoliitto.fi/doc/nayttelyvaihto-opas.pdf/>

Hämeen sanomat. Viitattu 15.11.2019. <https://www.hameensanomat.fi/kanta-hame/tama-on-nayttelyn-jarjestajan-pahin-painajainen-ilkivalta-sulki-riihimaen-vanhan-lasitehtaan-nayttelyn-816949/>

Jyväskylän yliopisto, 2016. Museologia oppiaineena. Viitattu 5.11.2019. <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/mutku/oppiaineet/museologia>

Minedu. Taidenäyttelyiden valtioneuvoston päätös, hakemuslomake Taidenäyttelyiden valtioneuvoston päätökseen. Viitattu 17.11.2019. <https://minedu.fi/taidenayttelyiden-valtioneuvoston-paatos/>

Nico Laurell. Sähköpaloturvallisuuteen kannattaa satsata niin kotona kuin työpaikallakin, blogikirjoitus. 2017. Viitattu 18.11.2019. http://www.mynewsdesk.com/fi/alertum/blog_posts/saehkoepaloturvallisuuteen-kannattaa-satsata-niin-kotona-kuin-tyoepaikallakin-57282

Opetus- ja kulttuuriministeriö, taidenäyttelyiden valtioneuvoston päätös. Viitattu 3.10.2019. https://minedu.fi/documents/1410845/3956635/n%C3%A4yttelyiden+valtioneuvoston+paatos+2016_2019.pdf/af0d1721-77b6-150c-124d-49a76d3a0377/n%C3%A4yttelyiden+valtioneuvoston+paatos+2016_2019.pdf/

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Toimenpiteet vahinkotapauksessa. Viitattu 5.11.2019. https://minedu.fi/documents/1410845/3956635/toimenpiteet_vahinkotapauksessa.pdf/763a2459-b39b-4965-bb24-ba5d80a3725f/toimenpiteet_vahinkotapauksessa.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Paikallismuseotoiminnan loppuraportti, Rakkaudesta kulttuuriperintöön, 2012. Viitattu 17.11.2019. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75376/tr5.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Pohjoismainen konservaattori liitto, Suomi. Viitattu 31.10.2019. <https://www.konservaattori-liitto.fi/konservaattori liitto/>

Poliisiammattikorkeakoulu. Järjestyksenvalvojan koulutusmateriaali. Viitattu 15.11.2019. https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/polii-siwwwstructure/55774_JARJESTYKSENVALVOJAN_KOULUTUSMATERI-AALI_2017.pdf?693b5b907f3cd488

Salminen A, 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Vaasan yliopiston julkaisuja. Viitattu 4.11.2019. https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimuksellisen ja toiminnallisen opinnäytetyöhön. Viitattu 17.11.2019. <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Sisäasianministeriö / Pelastustoimi.2019. Viitattu 18.11.2019. <http://www.pelastus-toimi.fi/turvatieoia/ehkaise-palon-syttyminen/tulipalon-vaarallisuus/palokuolemat>

Suomen museoliitto. Museomestarin ammattikoulutus. Viitattu 15.11.2019. <http://www.mu-seoliitto.fi/index.php?k=13847>

Teesejä kokoelman hoidosta, Suomen kansallisgalleria. 2007. Viitattu 28.10.2019. https://www.suomenkansallisgalleria.fi/wp-content/uploads/2014/04/15787_teeseja_kokoel-manhoidosta.pdf

Taidenäyttelyiden valtontakuu, hakijan opas, 2017. Viitattu 7.11.2019 https://minedu.fi/documents/1410845/3956635/Taiden%C3%A4yttelyiden+valtontakuu_haki-jan+opas+30092017.pdf/7142bf80-5de0-4c79-8f42-1c9cb871126b/Taiden%C3%A4yttelyi-den+valtontakuu_hakijan+opas+30092017.pdf.pdf

Yle uutiset. "Suru, kauhu ja paniikki - olen pelännyt pitkään, että tällaista voisi tapahtua": Kokkolan museokorttelin palossa oli ainekset laajempaankin tuhoon. Viitattu 18.11.2019. <https://yle.fi/uutiset/3-10618812>

Kuviot

Kuvio 1: selvityslomakkeet (Minedu 2019)..... 11

Taulukot

Taulukko 1 osaamiskortti..... 21

Liitteet

Liite 1: Pelastuslaki 29.4.2011/379.....	30
--	----

Liite 1: Pelastuslaki 29.4.2011/379

§9

Rakennusten palo- ja poistumisturvallisuus kuuluu rakennuksen omistajan, haltijan tai siellä toimintaa harjoittavan vastuualueisiin. Rakennus ja sen ympäristö on pidettävä sellaisessa kunnossa että:

- 1) tulipalon syttymisen vaara on vähäinen. Myös tahallisen sytyttämisen mahdollisuus tulee olla vähäinen.
- 2) tulipalotilanteessa tai muussa vastaavassa hätätilanteessa rakennuksessa olijat pystyvät sieltä poistumaan tai pelastaa.
- 3) rakennus tulee olla sellaiseksi suunniteltu, että pelastustoiminta on mahdollista.
- 4) pelastushenkilöstön turvallisuus on huomioitu

Ympäristöltään rakennuksen tulee olla sellainen, jossa helposti syttyvää materiaalia ei saa olla säilytettynä eikä rakennuksen välittömässä läheisyydessä ole muutakaan vastaavaa tavaraa. Tulipalon syttyminen ja sen leviäminen tulee olla mahdollisimman hyvin estetty ja tulipalon sammuttamista ei saa olla haitattu.

Pelastuslaki 29.4.2011/379

§ 12

Pelastuslaki määrittää laitteiden kunnossapidosta. Seuraavassa esitetään ne laitteet ja varusteet, jotka ovat viranomaisen määräämänä oltava kunnossa:

- 1) sammutuksen, pelastuksen sekä torjunnan kalusto
- 2) sammutusta sekä pelastusta helpottava kalusto
- 3) paloilmoitinlaitteet
- 4) poistumisreitit ja niiden opastus sekä valaistus
- 5) väestönsuojaamisen varusteet ja laitteet

Toiminnanharjoittaja vastaa omalta osaltaan hallinnassa olevista tiloista ja rakennuksen omistaja vastaa yleisistä tiloista edellä mainitusta velvoitteista. Sisäministeriö voi vielä eri asetuksella antaa tarkempia säännöksiä laitteiden toimintakunnosta ja menettelytavoista sekä huoltoajankohtien määristä ja aikaväleistä. Toimenpiteet tulisi myös olla kirjattuna.